ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Γράμματα Λέξεις Ιστορίες

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	**Ελένη Καραντζόλα**, *Επίκουρη Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αιγαίου* **Καλλιόπη Κύρδη**, *Εκπαιδευτικός* **Τατιάνα Σπανέλλη**, *Εκπαιδευτικός* **Θεοδώρα Τσιαγκάνη**, *Εκπαιδευτικός*
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	**Βασίλειος Αναγνωστόπουλος**, *Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας* **Ιωάννης Λεβεντόπουλος**, *Σχολικός Σύμβουλος* **Λυδία Αμπόνη-Τσούρα**, *Εκπαιδευτικός*
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	**Λήδα Βαρβαρούση**, *Σκιτσογράφος-Εικονογράφος*
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	**Βασίλειος Βουβονίκος**, *Φιλόλογος*
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	**Πέτρος Μπερερής**, *Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου* **Χρήστος Παπαρίζος**, *Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου*
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	**Γεώργιος Οικονόμου**, *Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου*
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

Γ΄ Κ.Π.Σ. / **ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ** / **Ενέργεια 2.2.1** / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο:

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

Η επανέκδοση του παρόντος βιβλίου πραγματοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «Διόφαντος» μέσω ψηφιακής μακέτας, η οποία δημιουργήθηκε με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ / ΕΠ «Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση» / Πράξη «ΣΤΗΡΙΖΩ».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΣΠΑ 2007-2013
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Οι διορθώσεις πραγματοποιήθηκαν κατόπιν έγκρισης του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ελένη Καραντζόλα Καλλιόπη Κύρδη Τατιάνα Σπανέλλη Θεοδώρα Τσιαγκάνη

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Η συγγραφή και η επιστημονική επιμέλεια του βιβλίου πραγματοποιήθηκε
υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Γράμματα Λέξεις Ιστορίες

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Περιεχόμενα

Γνωριμία με τους ήρωες 6

1η ενότητα: ***Πού είναι ο Άρης;***

Πού είναι ο Άρης; 9

2η ενότητα: ***Η παρέα***

Αντίο, θάλασσα 22
Τιτίνα, η κότα 24
Πεπόνι, πεπόνι! 26
Ένα χελιδόνι 28
Τάσος, το σαλιγκάρι 30
Ο κύριος με το καπέλο 32
Όλοι στον κήπο 34
Νυχτώνει 36
Ρινόκερος και κόκορας 38
Ιστορίες 40
28η Οκτωβρίου 42
Το παπί της Παυλίνας Παμπούδη 44

3η ενότητα: ***Μια παράσταση στην πλατεία***

Θέατρο Σκιών 46
Μύτη σαν σαλάμι 48
Μήλα και καμήλα 50
Γάτα και παπαγάλος 52
Ένα λεμόνι με φτερά 54
Χάσαμε τη γάτα 56
Ένα ζιζάνιο στη ζύμη 58
Στο ζαχαροπλαστείο του Γλυκόσαυρου της Μαριανίνας Κριεζή 60

4η ενότητα: ***Το σύννεφο έφερε βροχή***

Μου χαρίζεις την ουρά σου; 62
Με βάρκα και σωσίβιο 64
Μόνος στο σκοτάδι 66
Χωρίς φως 68
Το παράξενο ταξίδι της Συννεφένιας 70
Ψιχάλες 72
Πουπουλένια σύννεφα των Θωμά Μοσχόπουλου και Ξένιας Καλοχεροπούλου 74
Καλά Χριστούγεννα, καλή χρονιά 75

Λέξεις-κλειδιά 79

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΣΥΜΒΟΛΩΝ

Γράφουμε και διαβάζουμε

Συζητάμε

Κάνουμε κάτι όλοι μαζί

Θυμόμαστε ξανά

ο Άρης

ο Ορφέας

η Μαρίνα

η Ιωάννα

ο Σαμπέρ

ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΡΗΣ;

А а!
Па па па
па
п а

Πι πι πι
πι
π ι

Τα τα τα
τα τα τα
Πα πα
Πι πι
τα
τ α

Παπί, παπί, πίτα.
παπί
πα πί
π α π ί
πίτα
πί τα
π ί τ α

Πού είναι το παπί;
Είναι πάνω στην **πατάτα**.

πατάτα
πα τά τα
π α τ ά τ α

Ο, ο! Πο πο, το παπί!
πο
π ο
το παπί
τ ο παπί

Πού είναι το παπί;
Είναι πάνω στο **τόπι**.

τόπι
τό πι
τ ό π ι

Λα λα λα
Ε ε!
Άρη, **έλα**!
λα
λ α
έλα
έ λα
έ λ α

Α, να ένα παπί

	έ να	**πα πί**
ν α	**έ ν α**	**π α π ί**

με ένα πανί.

μ ε

πα νί
π α ν ί

– Τι κάνεις στα καλάμια, Άρη;

– Βλέπω ένα σαλιχκάρι,
τις κεραίες του κουνάει
και το σπίτι του φοράει.

Η ΠΑΡΕΑ

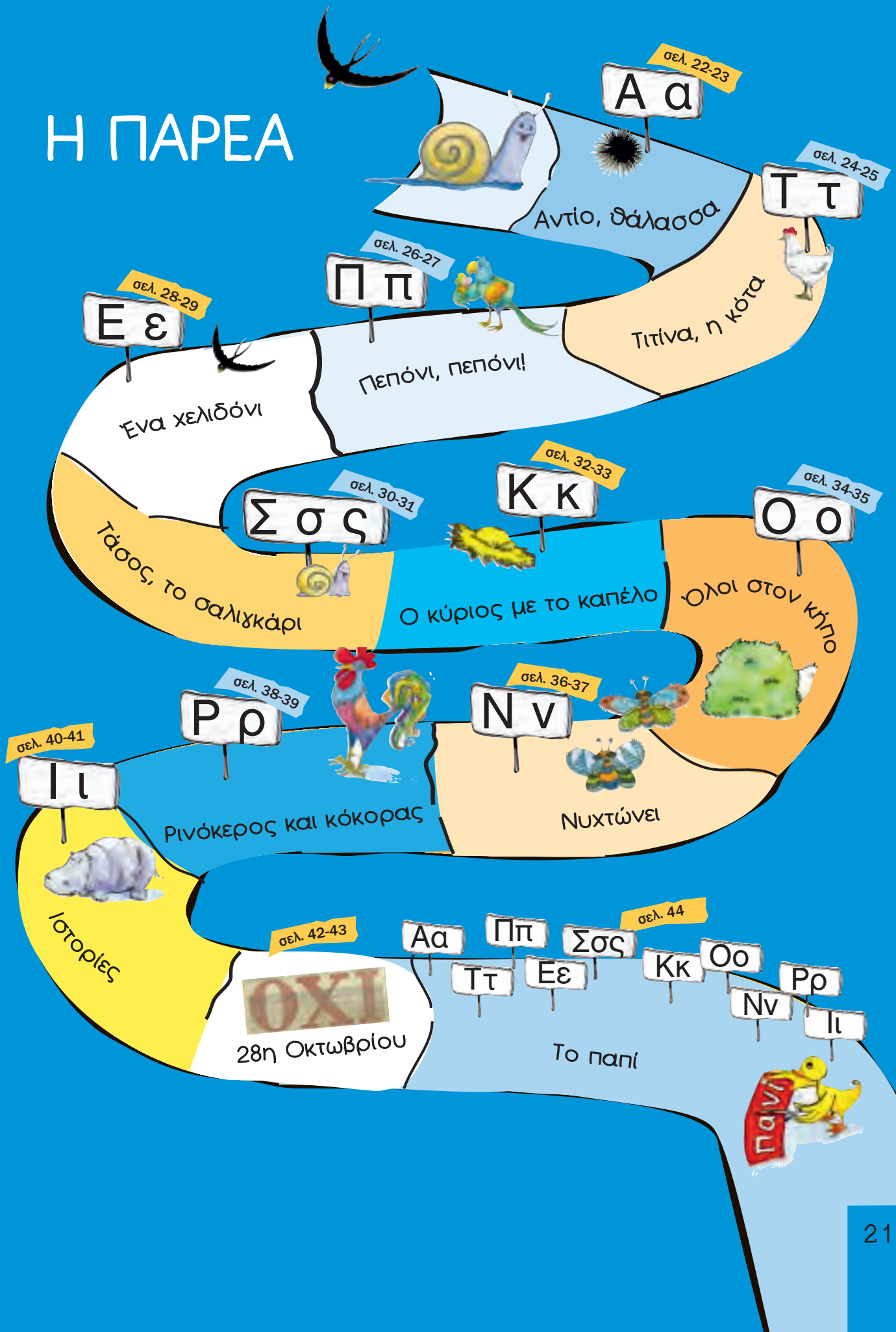
σελ. 22-23
Α α
Αντίο, θάλασσα
σελ. 24-25
Τ τ
Τιτίνα, η κότα
σελ. 26-27
Π π
Πεπόνι, πεπόνι!
σελ. 28-29
Ε ε
Ένα χελιδόνι
σελ. 30-31
Σ σ ς
Τάσος, το σαλιγκάρι
σελ. 32-33
Κ κ
Ο κύριος με το καπέλο
σελ. 34-35
Ο ο
Όλοι στον κήπο
σελ. 36-37
Ν ν
Νυχτώνει
σελ. 38-39
Ρ ρ
Ρινόκερος και κόκορας
σελ. 40-41
Ι ι
Ιστορίες
σελ. 42-43
ΟΧΙ
28η Οκτωβρίου
σελ. 44
Αα Ττ Ππ Εε Σσς Κκ Οο Νν Ρρ Ιι
Το παπί
παπί

Αντίο, θάλασσα

– Άρη, Μαρίνα! Ελάτε! Πάμε.

– Αα, μαμά, έλα!
Ένας αχινός!
Θα πάρω άμμο από την παραλία.

– Αντίο, θάλασσα.

Συμπλήρωσε τα **Α α** και βρες τι έχραψε η Μαρίνα στην άμμο.

Αχ, και να 'μουν αχινός,
βουτηχτής αληθινός,
στην άμμο να ξαπλώνω,
τα αχκάθια μου να απλώνω!

Τιτίνα, η κότα

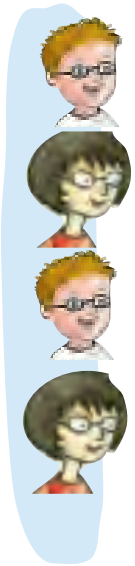

– Τιτίνα! Τιτίνα, έλα, πίτα!

– Ορφέα, Ορφέα!

– Τι είναι, μαμά;

– Άσε πια την κότα.
Το τρένο θα φύχει. Πάμε.

τι

Τ τ Τ τ Τ τ

Τι τρώει η Τιτίνα, η κότα;
Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν **τ** και θα το μάθεις.

τυρί

πατάτα

καρότα

ψάρι

πίτα

καραμέλα

Ταξιδεύω με το τρένο,
τρέχω, τρέχω δίχως φρένο.
Και ο αετός φωνάζει:
«Εε, Τιτίνα, πάτα χκάζι».

Πεπόνι, πεπόνι!

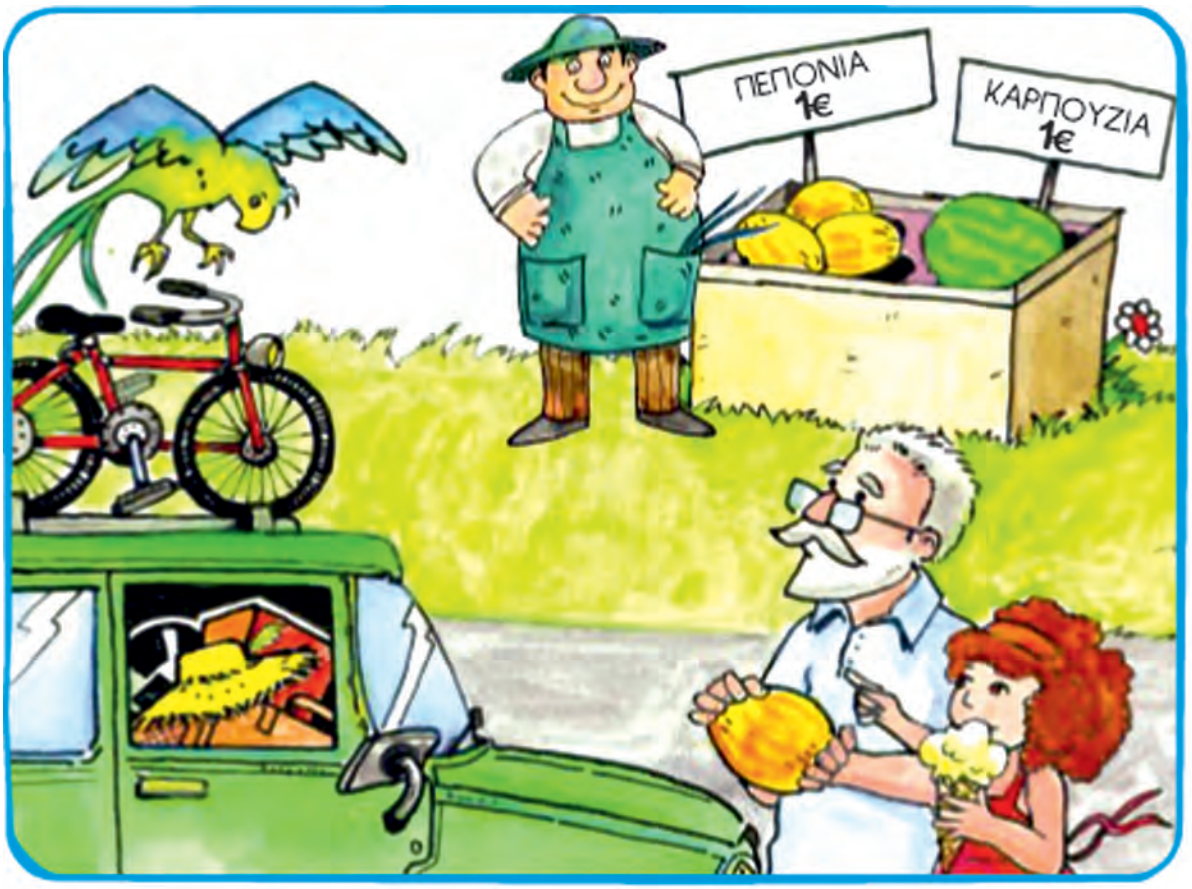

– Παππού, ένας παπαγάλος!

– Παπαγάλε, θέλεις πεπόνι;

– Πεπόνι, πεπόνι.

– Παπαγάλε, θέλεις παγωτό;

– Παγωτό, παγωτό.

Π π Π π Π π

Τι θέλει να φάει ο παπαχάλος;
Γράψε τα **Π π** και θα το μάθεις.

_αχωτό, _αχωτό.

_ε_όνι, _ε_όνι.

Παπαχάλε μου, τι είδες;

Είδα ένα σπίτι στην παραλία.

Τι άλλο είδες;

Ένα παλάτι.
Ένα παλάτι από αλάτι.

Ένα χελιδόνι

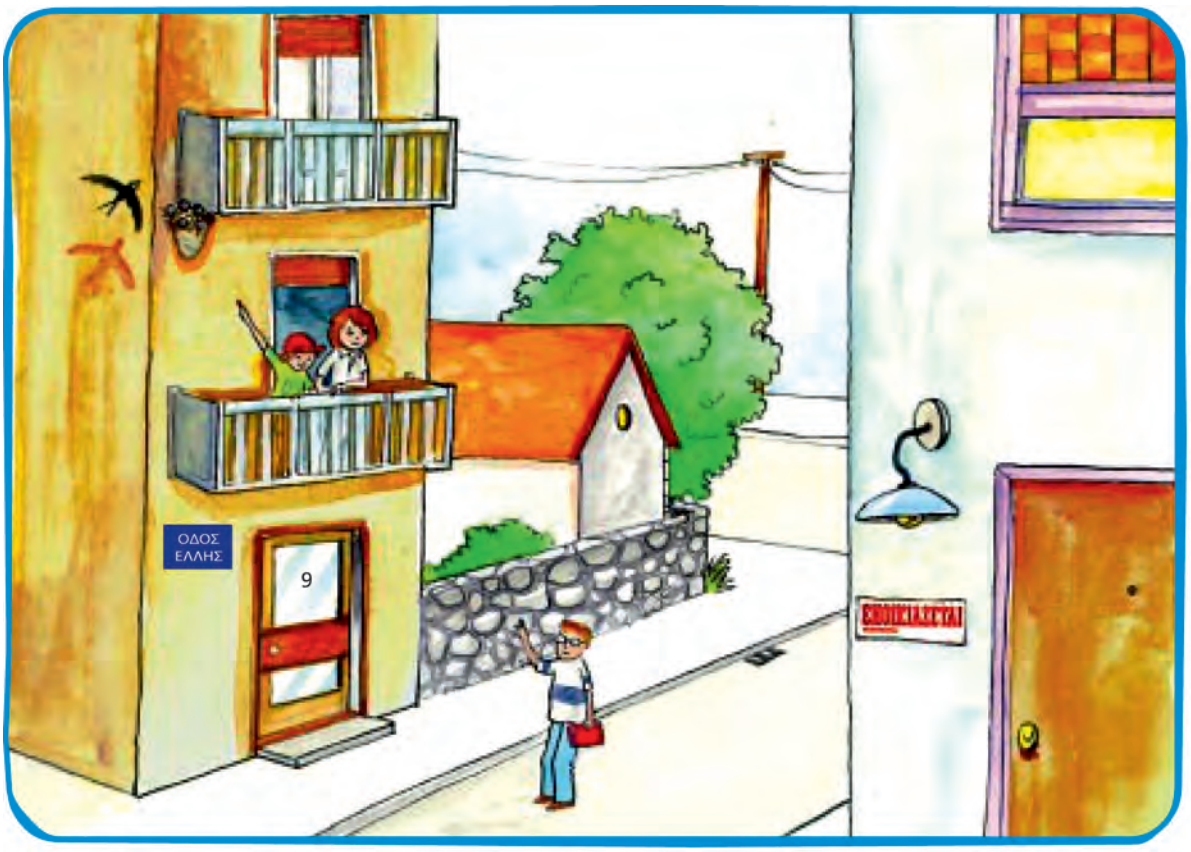

– Εδώ είναι ακόμα το χελιδόνι;

– Εδώ είναι. Έλα να δεις τι έχει.

– Τι έχει;

– Έχει πέντε μικρά.

– Πετάνε;

– Πετάνε όλα. Έλα.

Συμπλήρωσε τα **Ε ε** και βρες πόσα χελιδόνια έχει η φωλιά.

΄__χει π΄__ντε χ__λιδόνια.

Ένα μυστήριο ελικόπτερο είδα
χθες στην εφημερίδα.
Είχε ελέφαντα πιλότο,
χια τιμόνι ένα μπισκότο.

Τάσος, το σαλιγκάρι

– Ένα σαλιγκάρι μέσα στη σακούλα!

– Α! Το σαλιγκάρι από την παραλία.
Το λένε Τάσο.

– Τάισέ το.

– Τι;

– Σαλάτα.

Σσς Σσς Σσς

Ποιος κρύφτηκε μέσα στη σακούλα;
Γράψε τα **σ ς** και θα το μάθεις.

Ο Τά__ο__, το __αλιχκάρι.

Σαλιχκάρι, σαλιχκάρι,
μήπως να σε πω Σαλιάρη;
Μήπως Τάσο; Μήπως Σούλη;
Μήπως να σε πω Σπιτούλη;

Ο κύριος με το καπέλο

– Ένας κύριος στον κήπο!

– Κοίτα τι φοράει!

– Ένα καπέλο και ένα κόκκινο σακάκι.

– Έχει έναν σάκο και ένα πακέτο.

– Τι να έχει ο σάκος;

– Α! Έχει μια κότα!

Η χάτα πέρασε μόνο από μέρη που έχουν **κ**.
Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν **κ** και θα μάθεις ποια είναι.

ο κήπος

η σκάλα

η φωλιά

τα κεραμίδια

Τι να έχει το πακέτο;
Μήπως κόκορα, καρότα;
Μήπως μια μεχάλη κότα;
Κι άμα έχει καναρίνι;
Ένα χλέντι που θα χίνει!

Όλοι στον κήπο

– Να ο σάκος.
Τι άλλο να έχει μέσα; Πάπιες;

– Και άλλες κότες;

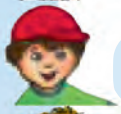

– Όχι! Έχει ποντίκια.

– Σιχά μην έχει και οχιές!

– Πάμε στον κήπο να δούμε.

Η χάτα ψάχνει ένα ποντίκι.
Για να το βρει, πρέπει να ακολουθήσει τον δρόμο με τα περισσότερα **ο**. Βοήθησέ τη.

Οκτώ μεχάλοι ποντικοί
δύο μέρες νηστικοί,
ονειρεύονται ομελέτα
με ντομάτα, αυχά και φέτα.

Νυχτώνει

– Να, μια λίμνη με νούφαρα!

– Νυχτώνει. Κάτι ακούω.

– Σσς... Τι να είναι;

– Λες να είναι η κότα;

– Λες να είναι νυχτερίδα;

– Πάμε σπίτι.

είναι

Ν ν Ν ν Ν ν

Ποιοι είναι οι ήρωες παραμυθιών που προτιμά ο Άρης;
Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν **ν** και θα το μάθεις.

ο Πινόκιο

η νεράιδα

ο λύκος

η αλεπού

η Κοκκινοσκουφίτσα

ο νάνος

Πάνω από τη λίμνη, να!
Πετάνε η Νένα κι η Νανά.
Τη νύχτα πάνω απ᾽ το νερό
στήνουνε ξέφρενο χορό.
Αχ! Να τις πιάσω δεν μπορώ!

Ρινόκερος και κόκορας

– Άρη, ένα κορίτσι στο παράθυρο.

– Η Ιωάννα! Είναι στην τάξη μου.
Όλη μέρα τραγουδά:
«Ρινόκερος και κόκορας,
κότα, αετός και κόρακας
παρέα περπατάνε
σε παραλία πάνε».

Ρ ρ Ρ ϱ Ρ ϱ

Συμπλήρωσε τα **Ρ ρ** που λείπουν και διάβασε τι λέει η Ιωάννα στον παπαχάλο.

_ένο, πά_ε το κα_ότο.

Ιωάννα, πρώτα ρώτα
αν τα τρώω τα καρότα.
Γιατί προτιμώ τα σπόρια,
τα καρύδια και τα ρόδια.

Ιστορίες

– Παππού, παππού!
Πες μια ιστορία.

– Τι ιστορία, Ιωάννα;
Μια ιστορία με ιππότες;

– Όχι, την ιστορία με τον ιπποπόταμο.

– Μια φορά ένας ιπποπόταμος...

Ιι Ιι Ιι

Ο παπαγάλος έκρυψε τα **Ι ι**.
Βρες τα **Ι ι** και βάλε τα στη θέση τους.

το χελ_δόν_

η _ωάννα

ο _ππο πόταμος

το ελάφ_

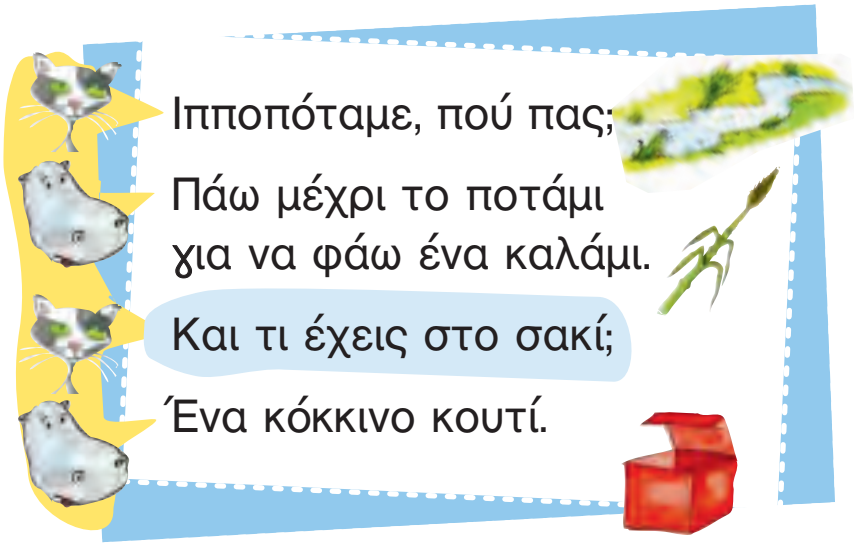

Ιππο πόταμε, πού πας;

Πάω μέχρι το ποτάμι
για να φάω ένα καλάμι.

Και τι έχεις στο σακί;

Ένα κόκκινο κουτί.

Η 28η Οκτωβρίου

1

2

3

ΤΕΥΧΟΣ
ΔΡΑΧ. 2
ΤΟ ΤΣΑΡΟΝ

4

5

ΗΒΟΔΟΥΝΗ
ΟΧΙ
ΑΠΡΟΚΛΗΤΩΣ ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΕΠΕΤΕΘΗΣΑΝ

6

7

8

Το παπί

Μια φορά ένα Παπί
είχε χάσει ένα Πι,
είχε μείνει με το Πα
κι έλεχε όλο «Πα Πα Πα».

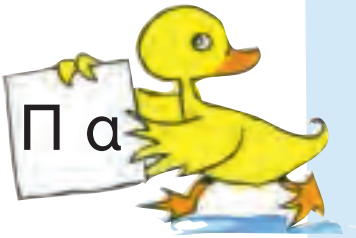

Περπατούσε, προχωρούσε
και κοιτούσε και ρωτούσε:
Πού θα βρω, ποιος θα μου πει
ένα Πι, ωραίο Πι;

Έψαξε σ' όλα τα μέρη,
βρήκε Πι από Πιπέρι,
βρήκε Πι από Πιπίλα
και το έπιασε τσαντίλα.

Βρήκε Πι από Πιρούνι,
βρήκε Πι από Πιτσούνι*,
βρήκε Πι από Πινέζα
και το πάτησε και – τέζα!

Τέλος, φόρεσε ένα Νι,
ένα Νι από Πανί,
κι ήταν πια χωρίς το Πι,
ένα Πάνινο Παπί.

Παυλίνα Παμπούδη

Παμπούδη, Π. 2000. *Παραμυθοτράγουδα και καληνύχτες*. Αθήνα: Πατάκης

*** πιτσούνι:** μικρό περιστέρι

ΜΙΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ

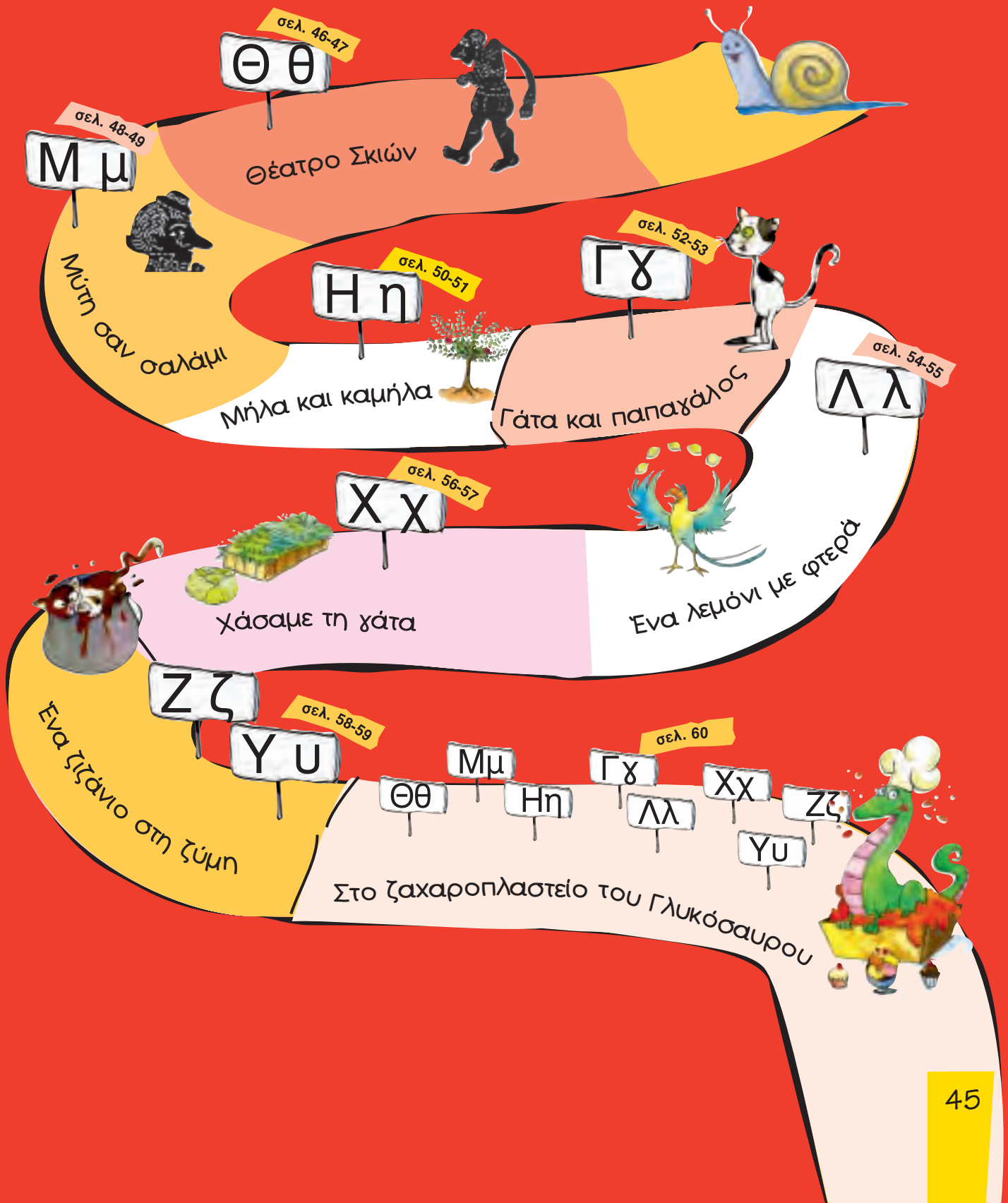

Θέατρο Σκιών

– Θέατρο Σκιών. «Ο Καραγκιόζης θαλασσόλυκος».
Μια παράσταση από τον Σπαθάρη.

– Κρατά ένα θεόρατο σπαθί.
Έχει και ένα καλάθι.
Θα πάμε στο θέατρο;

Θ θ Θ θ θ δ

Τι θα πάρει ο Καραγκιόζης στο ταξίδι του;
Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν **θ** και θα το μάθεις.

καλάθι

κιθάρα

σπαθί

θήκη

βαλίτσα

θερμόμετρο

Μπαμπάκο, τι θα φάμε;
Η κοιλιά μου γουργουρίζει
και η πείνα με θερίζει.

Μία φέτα κολοκύθι
κι ένα ολόκληρο ρεβίθι.

Μύτη σαν σαλάμι

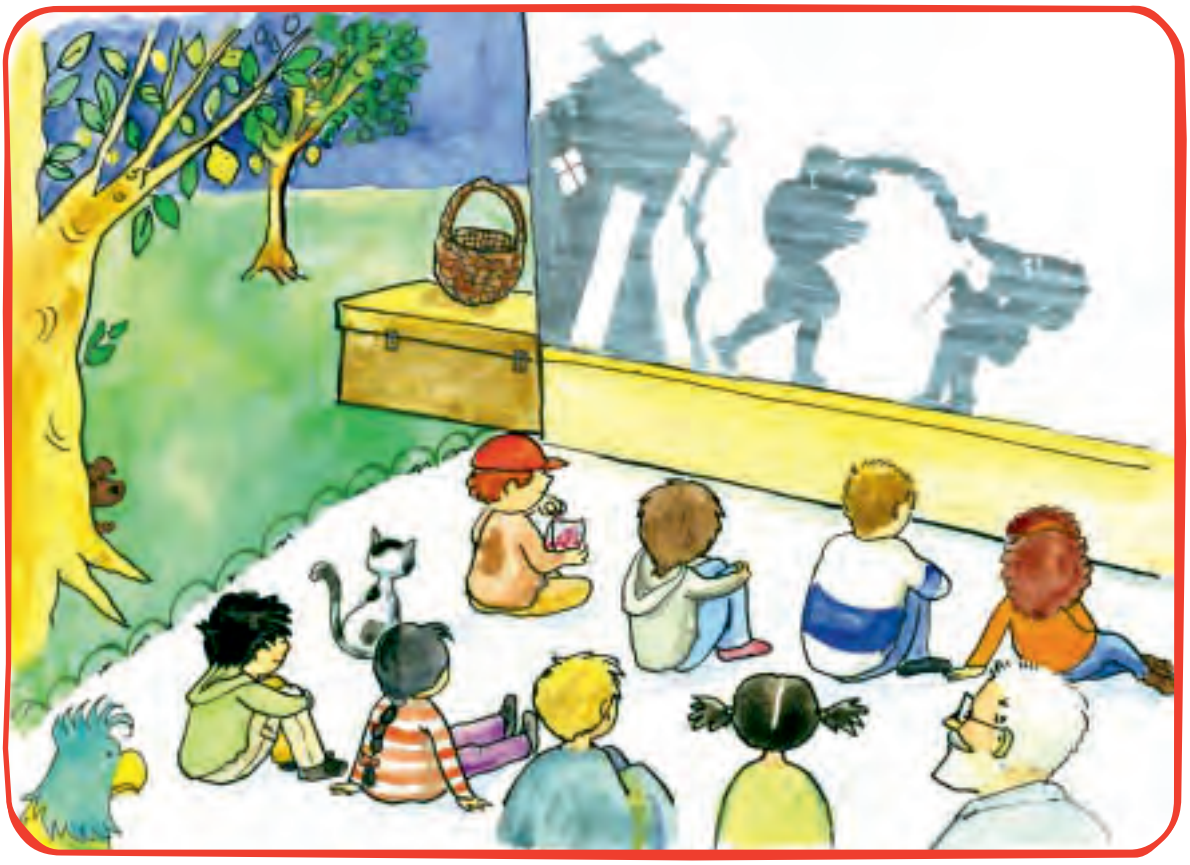

– Καλημέρα σας! Είμαι ο Μορφονιός με το όνομα.

– Μμμ! Όνομα και πράμα.

– Αχ! Η μύτη μου!

– Μύτη είναι αυτό; Σαν σαλάμι είναι!

– Μη, με πονάς! Άσε με πια.

Ποια είναι τα άλλα έργα του Καραγκιόζη που έχει δει η Μαρίνα;
Βάλε σε κύκλο τους τίτλους που έχουν **Μ μ**.

Μένα με λένε Μορφονιό
αλλιώς χρυσό καμάρι
κι οι μορφονιές τρελαίνονται
ποια θα με πρωτοπάρει.

Από παράσταση Καραγκιόζη
του Αντώνη Μόλλα

Μήλα και καμήλα

– Σήμερα ήρθε ο πασάς από το νησί.

– Τι; Ήπιε όλο το κρασί;

– Με κέρασε και τρία μήλα.

– Τι; Έπεσε από την καμήλα;

– Μαρίνα, μια χάτα στη σκηνή!

Η η Η η Η η

Τι λέει η κότα; Συμπλήρωσε τα **Η η** και θα το μάθεις.

Μ_ μιλάτε, πάπιες!

_ παράστασ_

με τ_ χάτα αρχίζει.

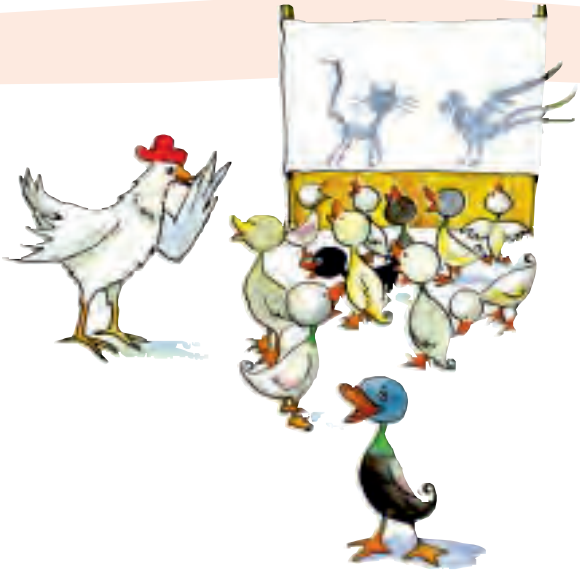

Παίζουμε κρυφτό;

Ανεβαίνω στη μηλιά
και πατώ στη λεμονιά.
Πίνω το χλυκό κρασί
με την κούπα τη χρυσή.
Γάτα, τα φυλάς εσύ.

Γάτα και παπαχάλος

– Ο παπαχάλος μου!

– Καλή μου χάτα, έλα εδώ.
Γιατί έσκισες το πανί;

– Σήμερα ήταν η παράσταση της χάτας.
Γατάκι, μας έκανες και χελάσαμε.

– Έκλεψες την παράσταση.

Γχ Γγ Γγ

Τι λέει ο παπαγάλος; Συμπλήρωσε τα **Γ γ** και διάβασε.

_άτα, _άτα!

Πέτα, αν θες, και πιάσε με.

Γιατί γελάνε οι ακρίδες,

οι γορίλες κι οι γαρίδες;

Γιατί η γάτα κάνει μάγια

για να γίνει κουκουβάγια.

Ένα λεμόνι με φτερά

– Πού είναι ο παπαχάλος;

– Λες να είναι στην κασέλα;

– Λες να είναι στο καλάθι;

– Λες να πήχε σπίτι;

– Να τος! Πήχε στη λεμονιά.

– Σαν λεμόνι με φτερά!

Λ λ Λ λ Λ λ

Τι θα ήθελε να είναι ο παπαχάλος;
Γράψε τη λέξη, τόνισέ την και διάβασε.

Θα ήθελε να είναι _____ .

Αν ήμουνα λαχός;
Θα κρυβόμουν στο λιβάδι.
Αν ήμουν πεταλούδα;
Θα κρυβόμουν στα λουλούδια.
Μα αν ήμουν αχελάδα,
θα καθόμουν στη λιακάδα.

Χάσαμε τη γάτα

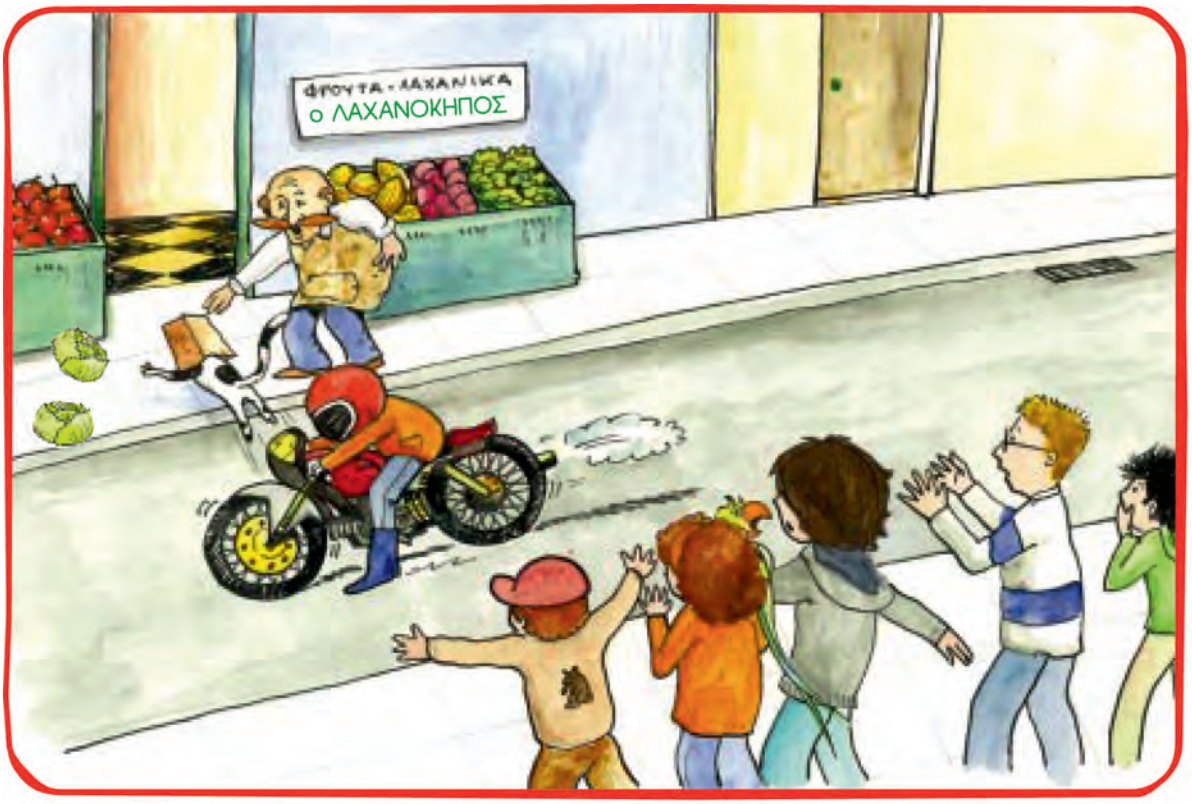

– Βρήκαμε τον παπαχάλο,
αλλά χάσαμε τη γάτα.

– Να τη στον δρόμο.

– Αχ! Ένα μηχανάκι! Γάτα, πρόσεχε!
Τρέχα χρήγορα!

– Χώθηκε στη χαρτοσακούλα!
Σκόρπισε και τα λάχανα.
Πάλι θάλασσα τα έκανε!

Χ χ Χ χ Χ χ

Τι πέταξε κάτω η χάτα;
Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν **χ** και θα μάθεις.

χόρτα

μήλα

λάχανα

αχλάδια

Να ’χανα, τι να ’χανα,
να ’χανα τα λάχανα.
Αχ, με τόσα χάχανα
έχασα τα λάχανα.

Ένα ζιζάνιο στη ζύμη

– Εδώ είναι η χάτα; Έκανε πολλές ζημιές;

– Όχι και τόσες!
Σκόρπισε τη ζάχαρη στο τραπέζι.
Ύστερα πάτησε στη ζύμη.

– Και τώρα πού είναι;

– Να τη στο καζάνι με τη σοκολάτα.

– Είναι μεχάλο ζιζάνιο.

Ζζ Ζζ Ζζ → Υυ Υυ Υυ

Τι δοκίμασε η χάτα; Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν **ζ**.

ζάχαρη

ρυζόχαλο

πάστα

Τι της άρεσε περισσότερο;
Βάλε σε κύκλο τη λέξη που έχει **υ** και διάβασέ τη.

μηλόπιτα

κέικ

ρυζόχαλο

Ζάχαρη, ζύμη, παχωτά,
ρυζόχαλο, ζαχαρωτά,
ένα καζάνι σοκολάτα...
Κι άλλη ζαβολιά η χάτα.
Δυο μεχάλες τούμπες κάνει,
να τη μέσα στο καζάνι.

Στο ζαχαροπλαστείο του Γλυκόσαυρου

– Πες μου πού να βρω
τον Γλυκόσαυρο;

– Να με!
Σε μια σκάφη μαρμελάδα
μπήκα να δροσιστώ.
Με του μπακλαβά το φύλλο
τώρα θα τυλιχτώ.

Εχώ όλο τον χρόνο προσπαθούσα να φτιάξω
το πιο χλυκό χλυκό που έχινε ποτέ.
Και το μεχαλύτερο παχωτό του κόσμου το ’κανα,
και το άχαλμα της προπροπροπροχιαχιάς μου
το ’φτιαξα με ζελέ φράουλα.
Αλλά το πιο χλυκό χλυκό, τίποτα.
Δε μου πετυχαίνει.

Μαριανίνα Κριεζή

Από την παιδική ραδιοφωνική εκπομπή
«Εδώ Λιλιπούπολη», α΄ μετάδοση
από το Γ΄ πρόχραμμα της ΕΡΑ, 31/12/1987

ΤΟ ΣΥΝΝΕΦΟ ΕΦΕΡΕ ΒΡΟΧΗ

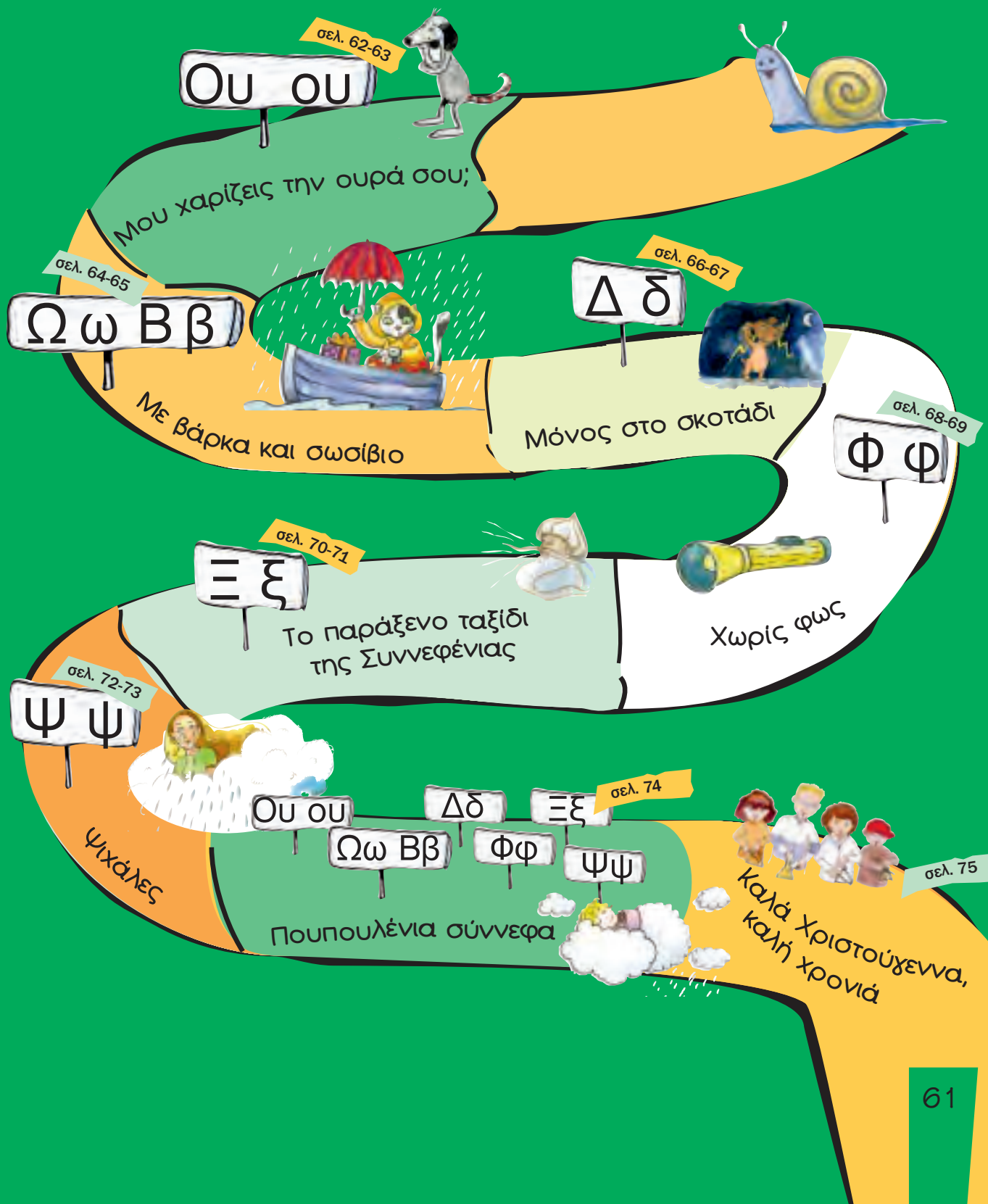

Μου χαρίζεις την ουρά σου;

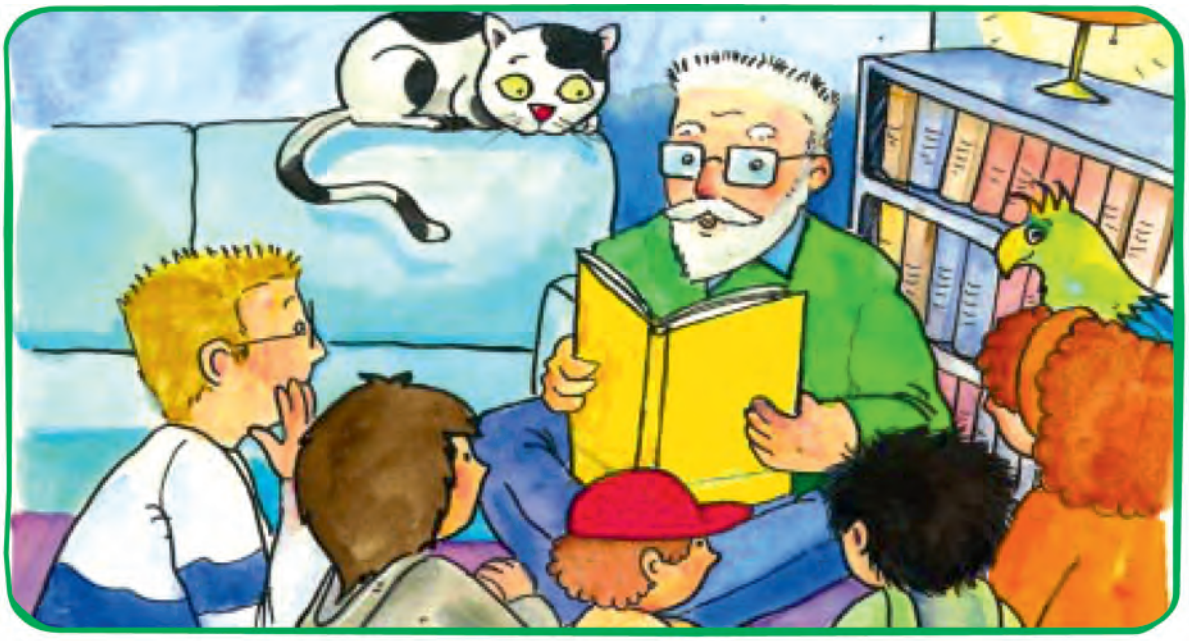

Ένα απόχευμα ο παππούς διαβάζει στα παιδιά ένα παραμύθι. Έξω βρέχει.

– Κάποτε ήταν ένας σκύλος που δεν του άρεσε η ουρά του. Ήθελε μια άλλη ουρά.

– Αλεπού, χάρισέ μου τη χούνινη ουρά σου.

– Όχι. Ζήτα από το χουρούνι τη χυριστή ουρά του.

– Γουρούνι, χάρισέ μου τη χυριστή ουρά σου.

– Όχι. Κάθε ζώο έχει την ουρά που του ταιριάζει.

Ο σκύλος ζήτησε κι από άλλα ζώα την ουρά τους. Ποια ζώα ήταν; Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν **ου** και θα το μάθεις.

η αρκούδα

ο λύκος

ο κάστορας

το άλοχο

η στρουθοκάμηλος

το κουνέλι

Τι ουρά να μου ταιριάζει;
Φουντωτή ή πουπουλένια;
Παρδαλή ή λουλουδένια;
Μια ουρά με μαύρες βούλες
ή με κόκκινες καρδούλες;

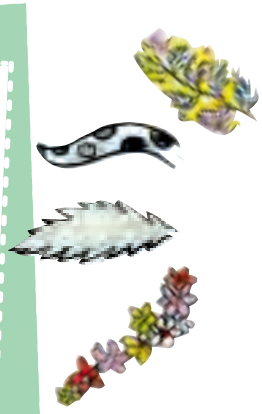

Με βάρκα και σωσίβιο

– Νύχτωσε. Ώρα να χυρίσουμε σπίτι!

– Ο κήπος πλημμύρισε.

– Και τώρα; Πώς θα περάσουμε;

– Βρήκα τη λύση! Με βάρκα.

– Σιχά μη βάλουμε και σωσίβιο!

– Ένα κουτάβι στο πεζούλι!

– Είναι μόνο του μέσα στη βροχή.

– Πάω να το βοηθήσω.

Β β Β β β β → Ω ω Ω ω ω ω

Συμπλήρωσε τα **Ω ω** που λείπουν. Βάλε τόνο όπου χρειάζεται.
Θα μάθεις τι τραχουδάει ο πράσινος βάτραχος στη βροχή.

__ρα χια χορό!
Τρέχ__, χελά__ και βουτά__,
τη βροχή την αχαπά__.

Συμπλήρωσε τα **Β β** που λείπουν και διάβασε τι απαντάει ο πιτσιλωτός βάτραχος.

__αρέθηκα να ζω μες στη __οχή,
__ουτιές να ρίχνω ως το πρωί.

Με ένα παπούτσι χια καράβι
ταξιδεύει το κουτάβι.
Κάνει τα χέρια του χωνί,
βάζει δυνατή φωνή.
– Το καράβι μου βουλιάζει
κι όπου να ’ναι σκοτεινιάζει.

Μόνος στο σκοτάδι

– Πώς βρέθηκες εδώ, κουταβάκι;

– Μάλλον έχασε τον δρόμο του.

– Καλά, και πώς ανέβηκε στο πεζούλι;

– Θα πάτησε στη σανίδα.

– Το καημένο, μόνο του στο σκοτάδι
και τη βροχή. Τρέμουν τα ποδαράκια του.

– Με λίχα χάδια στη μουσούδα θα είναι
μια χαρά.

– Δώστε του και λίχο χάλα.

Δ δ Δ δ Δ δ

Συμπλήρωσε τα **Δ δ** που λείπουν και διάβασε τι σκέφτεται το κουτάβι.

__ε θέλω χάλα, ούτε μακαρονά__α!

__ώσε μου __υο κόκαλα μεχάλα.

Δε φοβάμαι το σκοτάδι.

Είμαι δυνατό κουτάβι.

Οι αστραπές δε με τρομάζουν

κι οι βροντές με διασκεδάζουν.

Χωρίς φως

– Οχ! Σκοτάδι!

– Και φοβερές αστραπές.

– Μη φοβάστε! Ιωάννα, φέρε τον φακό.
Κι εχώ, όταν ήμουν μικρός,
φοβόμουν τις αστραπές.
Φοβόμουν όμως περισσότερο
το δυνατό φύσημα του ανέμου.
Τότε η γιαγιά μου, η Φανή,
μου έλεγε μια ιστορία.

Φ φ Φ φ Φ φ

Τι ιστορία λέει ο παππούς;
Συμπλήρωσε τα **Φ φ** που λείπουν και διάβασε.

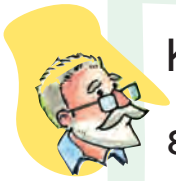

Κάθε _ορά που ο άνεμος _υσά δυνατά,
είναι χιατί οι νεράιδες έχουν χάμο.
Τότε στήνουν χορό
από τη χη
μέχρι τα σύννε_α.
_υσά και η τραχουδιστή _ωνή τους
είναι το σ_ύριχμα του ανέμου.

Λαϊκή παράδοση από τη Ζάκυνθο
και τη Λακωνία, ελεύθερη διασκευή.

Πολίτης, Ν. 1994. *Παραδόσεις*. Αθήνα: Γράμματα

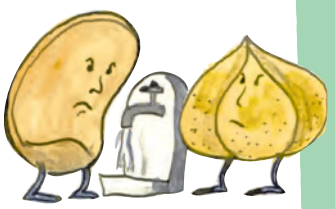

Παραμύθι, μύθι, μύθι
το κουκί και το ρεβίθι,
εμαλώνανε στη βρύση.
Και περνάει η φακή
και τα βάζει φυλακή.
Και η φάβα τής φωνάζει:
«Φακή, άσ᾽ τα, δεν πειράζει».

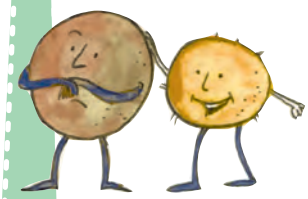

Το παράξενο ταξίδι της Συννεφένιας

– Ξέρω κι εχώ ένα παραμύθι χια τον άνεμο και τη βροχή.

« Ο βασιλιάς Φωτιάς, η Συννεφένια και η κόρη τους η Χιονένια ζούσαν σε ένα παλάτι. Ο Φωτιάς δεν τις άφηνε να βχουν έξω ποτέ. Στερέωνε την πόρτα με ένα βαρύ ξύλο.

Μια μέρα όμως το ξέχασε. Τότε ο Άνεμος φύσηξε δυνατά και άρπαξε τη Συννεφένια. Την πήρε μαζί του στο ταξίδι του...

Ξ ξ Ξ ξ Ξ ξ

Τι λέει ο Άνεμος στον Ήλιο;
Συμπλήρωσε τα **Ξ ξ** που λείπουν και διάβασε.

__ημέρωσε, Ήλιε.
Ε__ήντα πέπλα μετα__ένια
φτιά__ε για τη Συννεφένια.

Ταξιδεύει η Συννεφένια
με του Ανέμου τα φτερά.
Χίλια δάκρυα μεταξένια
στο ταξίδι της σκορπά.

Ψιχάλες

... Ο Φωτιάς έψαχνε σε όλη τη χη, πουθενά η Συννεφένια. Ο Άνεμος πετούσε ψηλά με τη Συννεφένια στα φτερά του. «Θέλω να δω την κόρη μου» έλεχε η Συννεφένια και δάκρυζε. Ψιχάλες τότε έπεφταν στη διψασμένη χη.

Ο Άνεμος της φώναζε: «Κλάψε όσο θες, στη χη δεν ξαναχυρνάς». Τότε το κλάμα της δυνάμωνε και χινόταν βροχή.

Ψ ψ Ψ ψ ψ ψ

Αστέρι, πού θα βρω τη μαμά μου;

Μάζεψε από τον δρόμο τις λέξεις που έχουν **ψ**. Ύστερα ρώτα τον Άνεμο.

Βοήθησε τη Χιονένια.
Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν **ψ**.

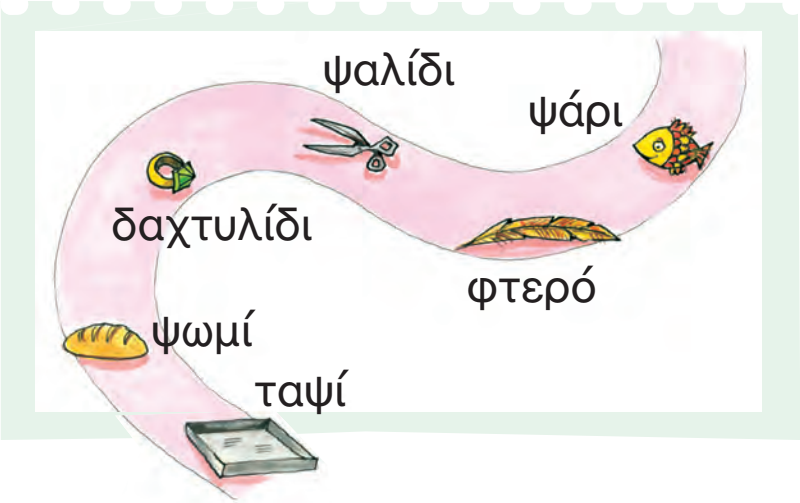

Όταν δακρύζει η Συννεφένια,
ψιχάλες πέφτουν απαλά.
Ψηλά κοιτά τότε η Χιονένια,
στο σύννεφο χαμοχελά.

Πουπουλένια σύννεφα

Πού πουλάνε πουπουλένια σύννεφα;
Στων ονείρων τα παζάρια.
Πού πουλάνε πουπουλένια όνειρα;
Στων παιδιών τα μαξιλάρια.

Ποιος τινάζει φτερωτά παπλώματα
και στη χη πέφτουν νιφάδες;
Τ' ουρανού ποιος πλένει τα πατώματα
και χεμίζουν σαπουνάδες;

Ποιος μετράει προβατάκια αμέτρητα
και τα όνειρα ποτίζει;
Ποιος χαϊδεύει νυσταχμένα βλέφαρα
και το σύννεφο δακρύζει;

Θωμάς Μοσχόπουλος, Ξένια Καλοχεροπούλου

για το θεατρικό έρχο *Μια ιστορία με ιστορίες* του Τζ. Ροντάρι.
Κυπουρχός, Ν. 2001. *Τα μυστικά του κήπου* (ψηφιακός δίσκος).
Αθήνα: Σείριος

Καλά Χριστούχεννα, καλή χρονιά

Χριστούχεννα, Πρωτούχεννα,
πρώτη χιορτή του χρόνου
χια βχείτε, δείτε, μάθετε
πως ο Χριστός χεννάται.
Γεννάται και ανατρέφεται
με μέλι και με χάλα.
Το μέλι τρώνε οι άρχοντες
το χάλα οι αφεντάδες.
Εμείς εδώ δεν ήρθαμε
να φάμε και να πιούμε,
παρά σας αχαπούσαμε
κι ήρθαμε να σας δούμε.
Δώστε μας και τον κόκορα,
δώστε μας και την κότα,
δώστε μας και πέντ᾽ έξι αυχά
να πάμε σ᾽ άλλη πόρτα.

Κάλαντα Πελοποννήσου

Εμμανουήλ Τζάνες, *Η προσκύνηση των Μάγων*

Νικηφόρος Λύτρας, *Τα κάλαντα*

Χριστουγεννιάτικο στολίδι

Υλικά

- ένας φελλός
- σύρμα
- ένα μικρό κόκκινο κουρέλι
- πινέλο
- χρώματα
- κόλλα

Οδηγίες

Ζωγραφίζουμε πάνω στον φελλό το πρόσωπο του Αϊ-Βασίλη. Χώνουμε στον φελλό κομματάκια από σύρμα για χέρια και για πόδια. Από το κόκκινο κουρέλι φτιάχνουμε τα ρούχα και το καπέλο του. Κολλάμε το καπέλο στο κεφάλι του.

Περιοδικό Γέφυρες

Γέφυρες, 7. Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2002, σελ. 42

Λέξεις-κλειδιά

Πού είναι ο Άρης;
παπί, πίτα, πατάτα,
τόπι, έλα, πανί, πάμε

Αντίο, θάλασσα
θάλασσα, αχινός, μαμά

Τιτίνα, η κότα
πίτα, τρένο, Τιτίνα

Πεπόνι, πεπόνι!
πεπόνι, παππούς, παπαχάλος

Ένα χελιδόνι
χελιδόνι, έχει, έλα

Τάσος, το σαλιχκάρι
σαλιχκάρι, σαλάτα, Τάσος

Ο κύριος με το καπέλο
πακέτο, καπέλο, κότα

Όλοι στον κήπο
κήπος, σάκος, όχι

Νυχτώνει
είναι, λίμνη, Νένα

Ρινόκερος και κόκορας
κορίτσι, ρινόκερος, κόκορας

Ιστορίες
ιστορία, ιπποπόταμος

Θέατρο Σκιών
θέατρο, σπαθί

Μύτη σαν σαλάμι
μύτη, σαλάμι, όνομα

Μήλα και καμήλα
μήλο, καμήλα, σκηνή

Γάτα και παπαχάλος
χάτα, παπαχάλος

Ένα λεμόνι με φτερά
λεμόνι, κασέλα, καλάθι

Χάσαμε τη χάτα
μηχανάκι, λάχανο

Ένα ζιζάνιο στη ζύμη
ζύμη, ζάχαρη, ζιζάνιο

Μου χαρίζεις την ουρά σου;
ουρά, χουρούνι, αλεπού

Με βάρκα και σωσίβιο
σωσίβιο, κουτάβι, βροχή

Μόνος στο σκοτάδι
σκοτάδι, δρόμος, μουσούδα

Χωρίς φως
φως, φύσημα, φακός

Το παράξενο ταξίδι της Συννεφένιας
ξύλο, ξεχνώ, ταξίδι

Ψιχάλες
ψάχνω, ψιχάλα

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Σελ. 42-43: 1. *Ο αποχαιρετισμός της μάνας* www.cslab.ece.ntua.gr/ ~phib/hellas/photos.htm
2. Αλ. Αλεξανδράκης, *Προέλασις*, 1945. Στο CD-ROM «Νεοελληνική Ζωγραφική», περιοδικό *RAM*, Μάιος 1997.
3. *Το Έπος του ᾽40. Λαϊκή Εικονογραφία*. 1987. Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος: Αθήνα.
4. Ε.Λ.Ι.Α. (Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο).
5. Προϊόν ψηφιακής επεξεργασίας της Ου. Λυμπεροπούλου.
6. «28η Οκτωβρίου»: *Η Καθημερινή της Κυριακής*, «Επτά ημέρες», 7-4-2002.
7. Ε.Λ.Ι.Α. (Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο).
8. Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος.

Σελ. 49: 1. «Καραγκιόζης αεροπόρος» στο *Ελληνικό Θέατρο Σκιών. Φιγούρες από φως και ιστορία*. 2004. Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α.
2. *Ο Καραγκιόζης μαέστρος*. Θέατρο Σκιών Σπαθάρη. 1997. Αθήνα: Ακρίτας.
3. «Μορφονιός» στο *Ελληνικό Θέατρο Σκιών. Φιγούρες από φως και ιστορία*. 2004. Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α.

Σελ. 76: 1. Εμμ. Τζάνες, *Η προσκύνηση των Μάγων*. Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο.
2. Ν. Λύτρας, *Τα κάλαντα*. Εθνική Πινακοθήκη.

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

ISBN Set 978-960-06-2451-9
Τ.Α΄ 978-960-06-2452-6
Κωδικός Βιβλίου: 0-10-0002

ΙΤΥΕ
"ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ"
ινστιτουτο
τεχνολογιας
υπολογιστων & εκδοσεων

(01) 000000 0 10 0002 3